

Elitisme deteriorat

La *jet set* catalana viu una crisi profunda d'identitat. I d'incomoditat. Fins i tot a l'escenari barceloní i a les principals places estiuenques, els seus membres queden desdibuixats per la multitud multicolor que els desborda a cada lloc, a cada festival. Amb indiferència. I no és pas un problema d'haver de compartir protagonisme amb famosos de pa sucats amb oli o polítics gastats. No és un problema de representació o d'exhibició, sinó d'estar convençut de la pròpia funció, de saber quin és el paper guanyat o atorgat, de sentir-se segur exercint un cert lideratge. En negocis, en idees, en projecte, en estil.

No és un fenomen homogeni, però és profund i fa molt temps que dura. Està relacionat, sens dubte, amb l'esvaïment de bona part de la burgesia local i la pèrdua del seu pes econòmic i polític durant l'etapa autonòmica: la seva incapacitat per condicionar les grans operacions privatitzadores dels antics monopolis públics espanyols; la pèrdua del control de la majoria de grans empreses; la sensació que la incorporació del país a la globalització els passava per damunt i els deixava perplexos, mentre emprendors sorgits d'arreu, sense pedigrí, s'obrien pas amb fermesa. Una cosa és tenir una presència pública discreta i una altra de ben diferent la irrellevància social. Una cosa és moure's entre bastidors, traient el cap esporàdicament, en els moments decisius i assenyalant una direcció, i l'altra és saber-se cada

dia més insignificant i sense res per oferir. Una cosa és percebre que es disposa dels contactes i els ressorts adequats per influir en la marxa del país i una de ben diferent anar convidat a inauguracions i celebracions que no has patrocinat i en les quals no has invertit.

És difícil precisar quan va començar la davallada. Però després de la guerra ja res no va tornar a ser ben bé igual. Hi hagué grans oportunitats a primera hora entre els ben relacionats amb la cúpula franquista, i unes acumulacions de capitals considerables a partir dels seixanta. Quedaven patrimonis i rendes notables, encara que a la baixa, i una certa capacitat de marcar les modes en diversos àmbits. Potser les subordinacions al poder madrileny i la desconexió internacional dels vuitanta consti-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

tuïen ja una forma de dolça decadència. ¿Hi hauria temps per trobar un nou acomodament social sense haver de renunciar als privilegis? Els rebesavis burgesos havien desplaçat la vella aristocràcia imitant-la i fonent-s'hi. Adoptant la seva idea de refinament i distinció, adquirint els seus palaus i casant-s'hi.

Potser encara hi hauria carn fresca i capitals nous per procedir a un rellou ordenat, i per arrapar-se a alguna nova dominació...

La decadència de les *élites* locals no respon només a factors globals. A Catalunya el procés és especialment agut perquè l'únic estat protector d'*élites* existent –l'espanyol– els és contraproduent. I a Catalunya és, també, on ha estat més evident l'emergència d'una nova hegemonia social, més transversal i popular; més democràtica.

Fa vuitanta anys, Carles Soldevila i un nodrit grup d'intel·lectuals i artistes s'adreçaven als sectors benestants barcelonins més desenfeïnats i de vida més regalada perquè busquessin una ubicació social que legitimés la seva opulència. I procuraven influir-los, a través de la intervenció social i de publicacions luxoses, com el magazín *D'Ací i D'Allà*, perquè adquirissin una certa distinció en tots els seus hàbits i comportaments i perquè, a falta de cap altra funció destacada, exercissin de model cívic d'elegància, modernitat i bones maneres. No era gran cosa, però era alguna cosa.

Ara, quan l'increment de les desigualtats fa que l'admiració i l'enveja social que havien suscitat estigui cap cop més barrejada amb l'animadversió i el rebuig, les esquartades *élites* catalanes s'han encastellat. I han quedat desvinculades del procés general sobiranista, al costat d'altres retalls de sectors socials que mantenen les seves identitats soldades al llegat espanyol i la seva sobirania imposada. Potser només entre aquests sectors detecten que el desig d'emular-los és més fort que el de prescindir-ne completament.

A Catalunya, avui, l'elitisme inercial està absolutament desacreditat. Els seus caps de files habituals han estat incapaços de participar activament en la il·lusió constructora col·lectiva d'un país nou. No hi han aportat res. I no s'adonen que se'ls acaben les oportunitats de deslligar la seva sort de la incompetència, l'anquilosament i la potineria de l'estat espanyol. *Pijos*, captius i desarmats.

LAMARTARILE

Una cosa és moure's entre bastidors, traient el cap esporàdicament en els moments decisius, i l'altra és saber-se insignificant

Les elits catalanes han quedat desvinculades del procés sobiranista, com altres sectors soldats al llegat espanyol